మహేంద్రమణి

పిల్లల కథల సంపుటి...

శ్రీనివాస్ పబ్లికేషన్స్,
నెహ్రూ నగర్ . తెనాలి..

3 అణాలు

"మహేంద్రమణి"

[పిల్లల కథలసంపుటి]

నిర్వాహ

రఘునాథ్ & కిరన[redacted]బు

సంపాదకుడు

మండవ శ్రీనివాసరావుచౌదరి.

ప్రకాశకులు :

శ్రీనివాస్ పబ్లికేషన్స్,

నెహ్రూనగర్, తెనాలి.

[వెల 0-3-0

శ్రీనివాస పబ్లికేషన్స్‌వారి
రెండోప్రచురణ
సెప్టెంబరు 1953.

మండవ శ్రీనివాసరావుచౌదరి.

ముఖచిత్ర అలంకరణ :
వడ్డాది పాపయ్యగారు.

ముద్రాపకులు :
రవి ప్రింటర్స్, తెనాలి.

"మహేంద్రమణి"

నిజంగా రాముడికి చాలా ఆశ్చర్యమేసింది. తను చూస్తున్నది నిజమో కాదో వాడిబుల్లిబుర్ర చప్పున తేల్చుకొనలేకపోయింది. లాగు సరిచేసుకొన్నాడు. కాళ్ళువిదిలించాడు. కళ్ళునులుముకొన్నాడు అవే అక్షరాలు. తను పొరపడలేదని రాముడికి రూఢిఅయింది. నిజమే! ఇందులో తను పొరపడటానికి మట్టుకేమున్నదీ?

తనూ,తనక్లాసుపిల్లలు, నాగభూషణంమాష్టారూ ఎక్స్కర్షన్ కొచ్చారు. బెజవాడపట్టణమంతా నిన్నచూశారు. ఇవ్వాళ ఉదయం ఆనకట్ట, పవర్ హౌస్ చూశారు. మధ్యాహ్నం కనకదుర్గగుడి చూదామని వొచ్చారు. అందరూ గుడిచుట్టు ప్రక్కల తిరుగుతున్నారు. తనేమో మరికొంచెం దూరం - ఇటుకేసి వొచ్చాడు. ఇక్కడ ఈశాసనం కనపడ్డది. తీరా చూస్తే ఇందులో ఎవరుమాత్రం పొరబడటానికి ఏమున్నది? రాముడు జాగ్రత్తగా ఆ శాసనాన్ని మళ్ళాచదివాడు. అది శుభ్రమైన తెలుగులోవుంది. మీదుమిక్కిలి; అందులో వాడి కర్థంకాని పదమంటూ ఒక్కటీలేదు.

"ఇదీ మంచిదేఅయింది. లేకపోతే - ఈశాసనం నాకు కనిపించియెంతో కనిపించక అంతే అయ్యేది" అనుకొన్నాడు రాముడు.

రచన : రావూరి భరద్వాజ.

వాడు పదహారోసారి ఆ శాసనాన్ని చదివాడు. మొదటి సారి ఏమున్నదో ఆతరువాత అన్నిసార్లూ అదే వున్న దందులో.

"ఇక్కడికి నిలువుగా మూడువందల గజాలదూరములో ఒక పెద్దరాయివున్నది. ఆరాయికి ఉత్తరముగా ఒక గుహ ఉన్నది. ధైర్యసాహసములతో ఆగుహాలోనికి ప్రవేసించి నూటపాతిక దుముకులదూరంపోతే, అక్కడొక విశాలమైన బయలు ఉంటుంది. ఆబయలు మధ్యప్రదేశంలో పూలసెజ్జ ఆ సెజ్జలో ఒక బంగారుబరిణ వుంటుంది. ఆబరిణలో దేదీప్య మానముగా ప్రకాశించే "మహేంద్రమణి" ఉన్నది. ఆ మణిని చేతనుంచుకొన్నవారికి, సకలఅభీష్టములు నెరవేరు తాయి. సాహసమున్నవారు ప్రయత్నించవచ్చును."

దాదాపుగా రాముడి కాశాసనం నోటికొచ్చింది. పదేపదే మననంచేశాడు. చేసినకొాందికీ వాడికొాబుద్ధి పుట్టసాగింది. తనెందుకు ఆమణికోసం ప్రయత్నించకూడదూ? శాసనం ప్రకారంచూస్తే ఆట్టే ఇబ్బందులున్నట్టు తోచదు. కాకపోతే "సాహసమున్నవారు ప్రయత్నించవచ్చును" అని చివర హెచ్చరికలాంటి దొకటున్నది. దీనినిబట్టి ఏదోకొంత చిక్కు వున్నదనే స్పష్టమవుతున్నది. అయినా తనుగూడా ప్రయ త్నించి చూడటంలో తప్పేమీలేదు. అన్నీసజావుగావుంటే

సరెవరి లేద్తో? నిక్షేపంగా వెనక్కుతిరిగొస్తాడు. అందు వల్ల పుట్టిమునిగిపోయేదేమీలేదు. అక్కడమణిఉంటే మం చిదే; లేనిపక్షంలో కాస్తదేహపరిశ్రమ చేసినట్టూఅవుతుంది, ప్రకృతిదృశ్యాలనుచూసినట్టూ అవుతుంది. ఈ విషయాన్ని తనవాళ్ళకుచూపటం ఏవిధంగానూ మంచిదిగాదనే నిర్ణయాని కొచ్చాడు రాముడు.

రాముడు వస్తుత: తెలివైనవాడుకాబట్టే ఇటువంటి ఆలో చన చేయగలిగాడు. ఇందువల్లవాడికి రెండువిధాలా లాభమే చేకూరుతుంది. భగవంతుడి దయవల్ల 'మణి' వుంటే - తతిమ్మావాళ్ళకు అదితెలిసే అవకాశంవుండదు. తెలిస్తే వాళ్ళుగూడా దానివుపయోగాన్ని ఆశించవచ్చు. అదేమీ జర గదో - వాళ్ళ అపహాశ్యానికీ గురికావటం తప్పుతుంది. ఏది ఏమైనప్పటికీ తనొక్కడే ఈకార్యక్రమానికి పూనుకోవటం క్షేమం.

రాముడినిశ్చయం తిఱుగులేనిది. వాడు సరస్వతీదేవిని, శ్రీరామచంద్రుణ్ణి, హనుమంతుణ్ణి ధ్యానించాడు. శాసనాన్ని మరొక్కసారి మననంచేసుకొన్నాడు అందులో సూచించిన విధంగానే ప్రయాణంసాగించాడు. రాళ్ళురప్పలు దాటాడు. చెట్లను, మొక్కలను తప్పించుకొన్నాడు. మూడువందలు గజాలుపైకి ఎక్కాడు. అక్కడ చుట్టూచూశాడు కృష్ణాన

గంభీరంగా పారుతున్నది. బ్రిడ్జిమీదనుంచి రొదపెడుతో రైలొకటి ఈశ్కోకిదూకుతున్నది. మేడలు, మనుషులు చిన్న విగా కనిపించసాగాయి. వాడికేదో భయము, కొద్దిగా సంతో షము కలిగాయి. వెనక్కుతిరిగిపోదామనే ఊహగూడాతట్టింది. కాని వాడా ఊహను తొక్కిపారేశాడు. పట్టుదలను పెంచు కొన్నాడు ఎదురుగావున్న పెద్దరాతిని సమీపించాడు. అంత కంటే పెద్దబండలేమీ అక్కడ లేకపోవటంచేత శాసనం లోని బండ అదే అయివుంటుందనుకొన్నాడు రాముడు.

రాముడుఊహ తప్పుగాలేదు. ఆబండ ఖచ్చితంగా శాస నంలో ఉదహరించబడ్డదే। వాడాబండకు ఉత్తరంగా తిరి గాడు. నిజంగా అక్కడొక గుహఉన్నది. చెట్లుతీగలుపెరిగి దానివాకిలి మూతపడిఉన్నది. రాముడు వాటినన్నింటిని తొల గించిచూశాడు. లోపలికి మెట్లుకనిపించినై. ఒక్కసారి చుట్టూచూశాడు. అమ్మను, నాన్నను, భాను అన్నయ్యను, కస్తూరికుక్కపిల్లను తలుచుకొన్నాడు. వాడికెందుకో భయం వేసింది. భయపడటాని కిందులో ఏమీలేదని వాడికి తెలు స్తూనేఉంది. కానీ భయంవెయ్యటముమాత్రము మానలేదు. వాడు గుండెచిక్కబట్టాడు. ధైర్యము కూడగట్టాడు. 'జై ఆంజనేయా' అంటూ మెట్లమీదుగా దిగనారంభించాడు. పాతిక మెట్లు దిగేవరకూ వాడిలో ఏ మాత్రమో భయం

మెదులుతూనేవుంది. ఆతరువాత వాడికిధైర్యము కలిగినది. ఒకప్రక్కనున్న రాతిగోడకు రెండుచేతులు ఆనించి గబగబా మెట్లు దిగసాగాడు. రానురాను వెలుతురు సన్నగిల్లి చివరికి, తనకుతానే కనిపించనంత చీకటయింది. తనెటు పోతున్నాడో అర్థంకావటల్లేదు. యెటుచూసినా చీకటి. వాడట్లాగే. ఒక్కొక్క మెట్టే దిగుతున్నాడు. కొంత సేపటికి, కాళ్ళకు మెట్లుగూడా తగల్లేదు. కానీ "భోయ్" మంటూ, ఎడతెగకుండా ఏదోశబ్దము వినపడసాగింది రాముడుకి భయమేసింది. కాళ్ళువణికాయి. గుండెలు దిగజారాయి. "మణి" మీద అసహ్యంవేసింది

"నాకామణీవద్దు. ఏమీవద్దు. హాయిగా మాయింటికిపోయి చదువుకొంటాను. ఇకజన్మలో యిటువంటి పాడుపనులు చేయను. బుద్ధివచ్చింది" అని లెంపలువేసుకొన్నాడు. వెనక్కు తిరిగి ముందుకురాబోయాడు! ఆశ్చర్యం!! వాడు దిగివచ్చిన మెట్లలో ఒక్కటీ వాడికాళ్ళకు తగలలేదు. వంగి, చేతులతో తడివిచూశాడు. మెట్లులేవు. రెండుచేతులూ బార్లాగాచాపి వెదికాడు, చేతులకేమీ తగలలేదు. వాడిగుండె గుభేలుమన్నది. ఒక్కసారి యింటిదగ్గరవాళ్ళు, స్నేహితులు, బడి, నాగభూషణంమాష్టారు జ్ఞాపకము వచ్చారు. బావురుమని ఏడిచాడు రాముడు. వాడింక ఏడుస్తూనే

ఉన్నాడు ఆ "భోయ్" మనే శబ్దం క్రమక్రమంగా దగ్గ రగా రాసాగింది. ఆధ్వనికి రాముడిచెవులు దిబ్బటవద్దాయి. మరోపదిసెకండ్లకల్లా ఆశబ్దము వాడికాళ్ళకిందినుండే విని పిస్తూ....మరికాసేపటికల్లా వాణ్ణి స్పృహతప్పేటట్టుచేసింది-

రాముడు కళ్ళు తెరిచాడు. విశాలమయిన మైదానం. ఆ మైధానంమధ్యన రకరకాల పూలతోనిండినబుట్ట వాడికి కని పించినది, రాముడు, అడుగులో అడుగులేసుకొంటూ ఆ బుట్టను సమీపించి, అందులోనించి బంగారు బరిణనుతీశాడు. ఆక్షణాన వాడి ఆనందం వర్ణనాతీతం. అమితోత్సాహంతో వాడా బరిణను విప్పిచూశాడు. అందులో కళ్ళుమిరుమిట్లు గొలిపే 'మహేంద్రమణి' ఉన్నది. వాడు పరిశీలనగా ఆ మణినిచూశాడు. దానిమధ్యలో నీరువంటి ద్రవమేదో కదులుతున్నట్టు వాడికితోచింది. వాడిసంతోషం సముద్ర మంత విశాలంగానూ, హిమాలయమంత యెత్తుగానూ ఉన్నది. ఆక్షణానా వాడిబుర్రలో మెదిలిన భావాలు కోట్ల కొలదిగా ఉన్నాయి. వాడామణిని కళ్ళకద్దుకొన్నాడు కళ్లు మూసుకొని "నేను కొండచివరకెళ్ళాలి" అనుకొన్నాడు. వాడు కళ్ళు తెరిచి చూసేసరికి - ఆశ్చర్యం - నిజంగా -కొండ చివరన ఉన్నాడు.

సంతోషం పట్టలేక వాడు గంతులేశాడు, పెద్దగా కేకలు

పెట్టాడు. దూరంగా కృష్ణానదిపారుతున్నది. ఏదోలాంటి గావును- అవతలవొడ్డునుంచి మెల్లగా ఇటు వేపుపాకుతోంది. వాడికిక ఇంటికివెళ్ళ బుద్ధి పుట్టలేదు. ఏదికావాలంటే అదిచేసి పెట్టే 'మణి' తనచేతిలో ఉన్నది ఇంకా తను ఇంటికెందు కెళ్ళాలి? ఎందుకు నాన్నచేత, అమ్మచేత తిట్లుతినాలి? పంతులుచేత దెబ్బలు, రోజూ ఆపాడుబడిలోకి పోవటము, పాఠాలు చదవటము - ఎంత అసహ్యం! ఇప్పుడు తను చదువుకోకపోయినా ఫరవాలేదు. మణినితలుచుకొని, కళ్ళు మూసి తెరిచేసరికి తను యెమ్మేపాసుకామంటే అయిపోదు? యిటువంటి బ్రహ్మాండమైన చిటకా తనదగ్గరుంటే-ఇంకా, అమురికిబడి, గోడకుర్చీలు వెయ్యటమూ, ఎందుకీ వెధవ న్యూసెన్సంతా?

సరాసరి ఇంటికెళ్ళగూడదనుకొన్నాడు. రాముడు. వాడికి చాలాకాలంనుండి మద్రాసు చూడాలనివుంది. వెళ్ళినప్పుడల్లా నాన్నవర్ణించి చెపుతుంటే వాడికి ఒక్కసారి పట్నంచూడా మని మహాఉండేది. కానీ నాన్న ఒప్పుకోలేదప్పుడు. ఇప్పు డో? తనను ఎవరుకాదంటారు?

వాడు మదరాసు వెళ్ళాలని మణిని తలుచుకొన్నాడు. అంతే! మదరాసులో ఉన్నాడు. మేడకావాలనుకున్నాడు. మరుక్షణాన మేడ రెడీగా ఉన్నది. చిన్నకారు కావాలను

కొన్నాడు. వాకిట్లో తళతళామెరుస్తో సరికొత్తకారు సిద్ధం గావుంది. రాముడు ఆకారును సముద్రం వేపు పోనిస్తున్నాడు. కారుశరవేగంతో పరుగెత్తుతోంది, ఎవరో రోడ్డుకుఅడ్డంగా పరుగెత్తుతున్నారు.

"ఏయ్ ఆగు ఆగు" అని రాముడు గొంతెత్తి అరి చాడు. అంతలో—

*   *   *   *

"పెద్దన్నయ్య బళ్ళోకెడుతున్నాడు నువ్వు లేవ్వేమిరా రాముడూ?" అంటూ అమ్మ కేకేసింది. రాముడు త్రుళ్ళి పడి లేచాడు ఎదురుగా అమ్మ కనిపించినది. కొద్దిక్షణాల పాటు వాడి కిదంతా విచిత్రంగా కనిపించినది. బిత్తరపోయి చుట్టూచూశాడు. తనచేతిలో చూసుకొన్నాడు రాముడు 'మహేంద్రమణి' కోసం. కానీ అది కల! కలలో కనిపిం చిన వ్యక్తులు, వస్తువులు యధారూపకంగా ఈలోకంలో కని పించవని రాముడికి తెలియదు. తనకిటువంటి గమ్మత్తయిన కలలెందుకొస్తాయో రాముడు ఇంతలో తెలుసుకోలేడు.

పిల్లలమనస్సులు నిర్మలమైన పాత్రలవంటివి. అందులో మనం విషంపోసినా, అమృతముపోసినా వాళ్ళు ఆరగిస్తారు. రాముడి కెవరో "మాయకథలు" చెప్పిఉంటారు. లేదా వాడే

ఎక్కడో చదివి ఉంటాడు. అందుకే వాడలాంటి 'మాయను' కలగన్నాడు. అటువంటి కలలుగనటం ఆరోగ్యలక్షణము కానిమాటనిజమే ! కాని ఆ అనారోగ్యానికి - నిజంగా రాము దేమీ బాధ్యుడుకాడు. మరి వాడి మానసికపాత్రలో మనం నింపినదటువంటి 'సరుకు' అయినప్పుడు వాడెలా బాధ్యు డవుతాడు ?

"సు నం ద"

కుంతలదేశమును శక్తిసింహుడనే రాజు పరిపాలిస్తూ ఉండేవాడు అతని రాజ్యములో ప్రజలు ఏయిబ్బందులూ లేకుండా హాయిగా జీవించుచుండిరి. పరిపాలనలో యే లోపమూ లేకపోయినప్పటికి రాజు గతించినపిదప తమను సక్రమముగా పరిపాలించుటకు రాజునకు ఎన్నాళ్ళకు పుత్ర సంతానము కలుగకపోవుటచే ప్రజలు దుఃఖితులై యెల్ల ప్పుడూ దైవమును ప్రార్థించుచుండిరి.

దైవమే వారిమొర ఆలించెనో అనునట్లు శక్తిసింహు నకు అతని యాబదియవయేట నొకపుత్రుడు జన్మించెను.

అతిదీర్ఘ కాలమునకు కలిగిన ఆశిశువునకు బ్రాహ్మణులను రావించి వేదమంత్రోక్తముగా సునందుడని నామకరణము జేసిరి. వేడుకలు, వినోదములు ప్రజలు అతివైభవముగా జేసిరి.

వత్సలరాజ్యాన్ని పులికేశుడనురాజు పరిపాలిస్తూ యుండెను. పేరుకుతగినట్లు రణరంగమున పులివలె శత్రువులను చెండాడును. కాని ఆరాజు మంత్రియగు కుటిలుడు చేతిలోని కీలుబొమ్మ. మంత్రి దుర్బుద్ధికిలొంగి అతినిర్మలముగానున్న కుంతలరాజ్యమును జయించుటకు నిశ్చయించి, ప్రచండ సైన్యముతో అకస్మాత్తుగావెళ్లి శత్రువులను చండాడు చుండెను. ధర్మప్రభువగు శక్తిసింహుడు చేయునదిలేక సైన్యమును ఉత్సాహపరచుచు వీరకేసరివలె శత్రువుల నెదిరించెను. కాని పులికేశునిధాటికి ఆగలేక శక్తిసింహునిసైన్యము పలాయనము చిత్తగించెను. చివరకు శక్తిసింహుడు పులికేశుని కరవాలమునకు ఎరఅయ్యెను. రాజుమరణించిన వార్త తెలిసినవెంటనే సేనానియగు రఘువర్మ చిన్నవాడైన సునందుని తీసికొని పారిపోయెను కుంతల రాజ్యమును శత్రువులు వశపరచుకొనిరి.

రఘువర్మ నొక మహారణ్యమును ప్రవేశించి అచ్చట నివాసమేర్పరచుకొని సునందుని అతిజాగ్రతగా పెంచుచుం

డెను. తనకున్న పాండిత్యమును, సమస్త రణవిద్యలును నేర్పెను. సునందుడును తండ్రినమించిన తనయుడై నా యరణ్యమున మృగములపాలిట యముడై అతి ధైర్య సాహసములకు నిలయమై పదునెనిమిది వత్సరముల వీరు డయ్యెను. రఘువర్మ సునందునికి అతని తండ్రిని చంపిన విధము, అతను కుంతలరాజ కుమారుడనియు చెప్పి, రాజ్యము పోయినది మొదలు తాముపడిన కష్టములు తెలిపి దీనికి ప్రతీకారముగా నాపులికేశునిచంపి నీరాజ్యమును వశ పరచుకొనమని ఉపదేశించెను. సునందుడు మాళవరాజు సహాయ మపేక్షించుటకై పయనమయ్యెను.

సునందుడు మాళవరాజ్యమును ప్రవేశించు నప్పటికి ఆరాజ్యమును కపిలవస్తురాజు ముట్టడించి యుండెను. సునం దుడు ఇదేసమయమనియెంచి తన యశ్వమును అతివేగ ముగా శత్రువులలోనికిపోనిచ్చి శత్రుభీకరునివలె తన కరవాల మునకుశత్రువులను బలిచేయుచుండెను. అకస్మాత్తుగావచ్చిన ఈ ప్రళయవీరునిధాటికి శత్రువులు తాళజాలక పిక్కబలము చూపిరి అనుకోనివిధముగావచ్చి సహాయముచేసి తమరా జ్యమును నిలిపిన ఈ మహావీరునకు మాళవప్రభువు ఘన స్వాగతమిచ్చి తనకుమార్తెను వివాహము జేసికొనవలసి నదిగా కోరెను. సునందుడు తనతండ్రికి జరిగిన పరాభవ

మును, తనరాజ్యము పోయినవిధముచెప్పి ఆ దుర్మార్గుని హతమార్చుటకు నాకుసహాయము చేయవలసినదిగా కోరెను. ఈ మాళవప్రభువు అందుకు సమ్మతించి తనసైన్యమును సునందుని స్వాధీనమొనర్చెను.

దుర్బలుడైన కుటిలుడు పులికేశి నిద్రించు చుండగా వానినిచంపి రాజ్యమును తనస్వాధీన మొనర్చుకొనెను. ఎదిరించిన ప్రజలను, అధికారులను అతిక్రూరముగా చంపించియు, ఏనుగులచేత త్రొక్కించుచుండెను. రాజ్యము అరాజకమై ప్రజాహితమును కోల్పోయెను.

సునందుడు మాళవసైన్యమును తీసికొని కుటిలునిపై దండెత్తెను. కుంతలరాజ్యములోని ప్రజలు తమ ప్రభువు వచ్చిన సంతోషముతో పురుషులూ, స్త్రీలుగూడా సునందునికి సహాయముచేయుటకు గుంపులు గుంపులుగావచ్చి చేరిరి. అయినప్పటికి కుటిలుడు వెఱవక సునందునితో మహాఘోర యుద్ధ మొనరించెను. ఈయువకసింహముముందు నాదుర్మార్గుడు ఎంతపోరినప్పటికి లాభములేక చివరికి సునందుని కరవాలమునకు బలియయ్యెను.

మాళవరాజు లావణ్యవతియు, సౌసీనురాలైన తనపుత్రిక యగు వసుమతినియిచ్చి సునందునకు అతివైభవముగా వివాహము చేసెను. మాళవరాజ్యమును, వత్సలరాజ్యమును,

కుంతలదేశమును నిర్విచారముగా, ప్రజలకు ఎట్టియిబ్బం దులు లేకుండా పరిపాలించెను.

"దు రా శ"

అనగనగా పూర్వకాలమందు కాశీనగరములో చూడా కర్ణుడనే వర్తకు డుండెను. ఆయన కడు బీదవాడగుటచేత పరిసరగ్రామములకు తనుమోయగలిగినన్ని పప్పుదినుసులను తీసుకొనిపోయి విక్రియించి, దానిపైవచ్చు ప్రతిఫలముతో జీవనము గడుపుకొను చుండేవాడు.

ఒకరోజున 'నువ్వులు' బజారులో ధరపడిపోయి చౌకగా లభ్యమవుటచేత, మన చూడాకర్ణుడు ఒకబస్తానువ్వులు పది రూపాయలకుకొని యింటికి తీసుకొనివచ్చి నిల్వచేసెను.

చూడాకర్ణుడు గ్రామాంతరము వెళ్ళినసమయంలో ఇంటి వద్ద భార్య బస్తాలోని నువ్వులనుతీసి, బెల్లంకలిపి, దంచుకొని తింటూఉండేది - కొన్నిరోజులు గడిచినతరువాత, బజారులో నువ్వులకు ధర పెరిగిపోయింది బస్తా ఒకటింటికి వందరూ పాయలవరకూ పెరిగింది - ఈసంగతి చూడాకర్ణుని చెవిని

రచన: పి. లక్ష్మణ్ రావ్

పడిందని అమితానందంతో యింటికివచ్చాడు - తను ఇంటిలో నిల్వయుంచినబస్తాను ఒక్కసారి చూసుకుందామని ఆశతో వెళ్ళిచూశాడు - బస్తా అక్కడలేదు! భార్యనుపిల్చి "ఏమే! నువ్వులుబస్తా ఏమయింది?" అని ఆదుర్దాగా అడిగాడు.

భార్యగుండెల్లో రాయిపడింది, ఏమిచెప్పాలో అర్థంగా లేదు. నువ్వులకుబెల్లంకలిపి దంచుకొని తిన్నరుచితో బస్తా నువ్వులు ఎట్లా మాయమైపోయినవో ఆమెకే తెలియలేదు.

కాళీబస్తాచూచుకొని భర్తచాలా కంగారుపడ్డాడు - మళ్ళీ గద్దించి అడిగాడు 'ఏమైనవీ అంటే, పలక్కుండా అట్లా నిలబడి, నేలచూస్తావేం" అని చేయిపైకెత్తాడు భార్యను కొట్టే ఉద్దేశ్యముతో.

అందుకు భార్యహడలిపోయి "మరండి! మ - రండి! తి- నే - శా"-న - ం - డి అని చెప్పిచెప్పకమునుపే తనఆశ నిరాశ అయినందుకు కడుపుమండిపోయి ఆమెను చావచితక కొట్టి బైటకుగెంటి తలుపులు వేసుకున్నాడు. అప్పటికి రాత్రి షుమారు 9 గంటలవుతుంది - ఆమెకు ఎక్కడికివెళ్ళాలో అర్థంకాలేదు. దెబ్బలతో శరీరమంతా పచ్చిపుండుగా తయారైంది - బాధ ఎక్కువగాఉంది - అట్లానే నడవలేకనడుస్తూ దగ్గఱగాఉన్న కాళికాదేవాలయంలోకి వెళ్ళి దెబ్బలబాధతో మూల్గుతూ దేవిపాదాలపైన వ్రాలిపోయింది.

ఆదేరాత్రి షుమారు 12 గంటలకు మామూలుగా దేవి ఆలయానికివచ్చే గజదొంగలజట్టు ఆలయంలోనికి ప్రవేశించి "దేవీ ఈరాత్రికి మేము ఒకధనవంతునియిల్లు దోచుటకు వెళ్తున్నాం - మాపనిసఫలమైందా ! నీకు సగం వాటా యిస్తాం. తల్లీ మాకు జయాన్ని గలిగించు" అని ప్రార్థించు చుండగా, బాధతోమూల్గుతున్న చూడాకర్ణునిభార్య మూల్గుడు దొంగలకు వినిపించింది. వెంటనే వారు దేవి స్వయంగా "ఊ" కొట్టిందని అనుకున్నారు. అమితానందంతో బయలు దేరి వెళ్ళారు. దొంగలు వెళ్ళినపని పూర్తి చేసుకొని తిరిగి దేవాలయానికివచ్చి మాటయిచ్చిన ప్రకారం దోచుకున్న ఆస్తిలోసగం దేవిముందరపెట్టి వెళ్ళిపోయేరు. అప్పటికి తెలతెలవారుతూఉంది. చూడాకర్ణుని భార్యకు మెలకువ వచ్చింది. ఎదురుగాఉన్న బంగారునగలు మొదలైనవిచూచి తనకండ్లను తనే నమ్మలేకపోయింది. వాటినన్నిటిని ధరించు కున్నది. లేనిసత్తువతెచ్చుకొని వెంటనేలేచి యింటిముఖం పట్టింది - "ఏమండీ ! తలుపు తీయండి !" ఏమండీ ! తలుపు తీయండి" అని గట్టిగా తలుపుకొట్టింది -

లోపలనుండి 'పాడుపీనుగా ! మళ్ళీ యెందుకొచ్చావు ?' అంటూ తన్నటానికికాబోలు చూడాకర్ణుడు నిదరకండ్లతో తలుపుతీసి చాలాకోపంగా చూడబోయాడు. వెంటనే లేని నవ్వు తెచ్చుకుంటూ భార్యను యింటిలోనికి తీసుకొనివెళ్ళి

"ఈ బంగారునగలు యిన్ని ఎట్లావచ్చినయ్" అని ఆదుర్దాగా అడిగాడు.

అందుకు భార్య 'అంతా ఆకాళికాదేవి చలువ' అని మాత్రం చెప్పింది. అందుకు భర్త తనలో దేవిని ఒక్కమారు స్మరించుకొన్నాడు. అప్పటినుండి వారు హాయిగా కాలక్షేపం చేస్తున్నారు.

తలఃనితలంపుగా వచ్చిపడిన చూడాకర్ణుని సిరికి, యిరుగింటి సుమతికి వింతగాతోచింది. ఈ సంగతి ఎట్లాఅయినా తెలుసుకోవాలనే కుతూహలం గల్గింది. వారిది వంశపారం పర్యం బాగావున్నకుటుంబం. చాలపేరుగలధనికులు. భర్తకు చాలా ఆదాయంవస్తుంది. అంతటితో సుమతికి తృప్తిలేదు. పైగా ఒకరు బాగాఉంటే, ఆమెకు గిట్టదు. అందరూ తన కంటే తక్కువగా ఉండాలనే ఈర్ష్య ఈమెకు పుట్టుకతోనే ఉంది. నేతిబీరకాయవలె పేరుకు సుమతిగాని ఆచరణలో ఆమెకు సార్ధకనామము అసుమతి అయితే బాగుండుపోను-కాని సాధారణంగా పేరుకుతగ్గట్టు మనుష్యుల ప్రవర్తనఉంటుందామరి ? అందుకని మనచూడాకర్ణుని భార్యతో స్నేహం మొదలుపెట్టింది. రోజులు గడిచినకొద్ది ఆమెపై నమ్మకం గల్గించుకొన్నది. ఒకరోజున సుమతి చూడాకర్ణుని భార్యతో 'ఏమమ్మా ! ఓమాట అడుగుతాను ఏమనుకోవుగదా !

అన్నది. అందుకు చూడాకర్ణునిభార్య మామూలుగా పిలిచే ధోరణిలో "అడుగు పిన్ని, నీకు తెలియనిరహస్యమేముంది" అని సుమతి ముఖంలోకి ఆదుర్దాగాచూసింది, ఏమి అడుగు తుందోనని—

"ఆ ! ఏమీలేదు, మొన్నటివరకూ మీపరిస్థితి చాలా బీదతనంగా ఉండేదిగదా ! ఇంతలోనే యింత బంగారం ఎట్లా వచ్చిందా అని" — "కాని నీవు ఏమీ అనుకోకుండా ఉంటేనేచెప్పు, నేనేదో అడిగానులే" అంటూ తనకేమీ ఆవిషయమందు అంతగా శ్రద్ధలేనట్లు నటించింది.

ఆడవాళ్ళనోట్లో రహస్యం దాగదుగా ! అంతటితో చూడాకర్ణునిభార్య రహస్యంగా నువ్వులుబస్తా దగ్గఱనుండి, భర్తతన్ను చావమోది తలుపులువేసుకొన్న విషయమంతా చెప్పి - కాళీదేవాలయములోకివెళ్ళి తిరిగి నగలతోవచ్చిన సంగతంతా పూసగ్రుచ్చినట్లుచెప్పి - "పిన్నీ ! ఎవ్వరితోను నీవు యీసంగతి చెప్పగూడదు, నీవూ నేను ఒకతల్లి పిల్ల లాగా ఉంటూఉన్నాం గనుక అరమరలేకుండా చెప్పేశాను."

"పైగా యిదికూడానా అమ్మా! నేను అలాచెప్పేదానినే, నీకుతెలియదు నాసంగతి" అంటూ, యిల్లా ఉత్రవుడియంగా వారికివచ్చిన భాగ్యానికి ఒకప్రక్క అనవసరముగా కుమిలి పోయింది. అప్పటినుంచే యిల్లా సునాయాసముగా భాగ్యం

ఖావటము ఎలాగా అనే ఆలోచనాపరంపరల్లో పడిపోయింది-ఆరోజురాత్రి నిద్రపట్టలేదు _ తెల్లవారింది - దురాశపుట్టింది - భర్తబయటకువెళ్ళే సమయానికి సుమతి ఎదురుగావెళ్ళి 'ఒక నువ్వులుబస్తా తెప్పించరాదండి' అని అసందర్భంగా యెక్కా యెకి అడిగిన సుమతి కోరికకు భర్తకేమీ అర్థంకాక "అదే మిటే అట్లా అడిగావు? బస్తానువ్వులు ఎందుకూ? వ్యాపా రానికా? పంచిపెడతానికా" అని ఆశ్చర్యంగా ప్రశ్నించాడు. అందుకు ఆమె "కాదండి, ఒకబస్తా తెప్పించండి" అని మళ్ళా అడిగింది. ఏంపనుండి అడిగిందో అనే ఉద్దేశ్య ముతో ఆరోజే ఒకబస్తానువ్వులు పంపాడు. నువ్వులు యింటికొచ్చినదిమొదలు సుమతి వెంటవెంటనే వాటిని ఆవ చేసింది - బస్తానువ్వులు పంజారాలు, పాడుచెయ్యటంతో వారంరోజులలో అయిపోయినవనిపించింది. అవి అయిపోయే వరకు నిద్రపట్టలేదు. వెంటనే భర్త దగ్గరకెళ్ళి 'ఏమండి! నువ్వులబస్తా ఏమైందే? అని అడగరేమండి' అని అన్నది. అందుకు ఆమెభర్తకు ఏమీ అర్థంకాక, 'ఎందుకే అలా అడగమంటావు' అని అన్నాడు.

"ఏమీలేదండి, అడగండి!" అని దీనంగా అడిగింది. 'సరే! నువ్వులుబస్తా ఏమైందే?' అని అడగమన్నట్లు అడిగాడు.

"మరండి ! తి - నే - శా - న ం - డి," అని సుమతి తేనిభయాన్ని తెచ్చిపెట్టుకుంటూ అన్నది.

అందుకు ఆమెభర్త 'తింటేతిన్నావులే, ఏం తింటే? ఇందులో ముంచుకుపోయిందేముంది - కావలిస్తే ఇంకొక బస్తాతెప్పిస్తా, తినెయ్యి' అంటూ మామూలుధోరణిలో నవ్వు కుంటూ వెళ్ళబోయాడు. అంతట సుమతి భర్తచేయి పట్టు కొని 'అదేమిటండి అట్లా అంటారు. అన్ని చెప్పాల్సిందే? అంటూ "నన్ను కొట్టరేమండి" అని మళ్ళీభర్తను సంబో ధిస్తూ అన్నది.

అందుకు ఆయనకు ఏడవాలో, నవ్వాలో తెలియలేదు - వెంటనే లేనిసత్తువతెచ్చుకొని రెండుదెబ్బలు చిన్నవిగాచూచి వీపుమీద కొట్టాడు. అందుకు ఆమె 'అలాకాదండి, పెద్ద పెద్ద దెబ్బలుకొట్టండి.' అని మళ్ళా అన్నది - వెంటనే కర్ర వొకటి తీసుకొని సుమతికి దేహశుద్ధిచేశాడు. భర్తకొట్టిన దెబ్బలతో ఏడుస్తూనే 'నన్ను బయటకుగెంటి తలుపులువేసు కోండి' అని అంటూ తనే తలుపులువేస్తూ తొందరగా కాళికాదేవాలయాని కెళ్ళాలనే ఆదుర్దాతో బైటగొళ్ళెంపెట్టి వెళ్ళిపోయింది.

ఈతతంగం అంతా జరిగేటప్పటికి రాత్రిషుమారు 8 గం టల వేళైంది - వెంటనే అనుకున్న ప్రకారంవెళ్ళి కాళికా

దేవాలయం ప్రవేశించింది. మామూలు ప్రకారం గజదొంగలు ఆలయానికి వచ్చారు. ప్రార్థన మొదలుపెట్టారు - అంతా వింటూవున్న సుమతి ఒక్కసారి "ఊ" అంటూ బిగ్గఱగా అన్నది - బిగ్గఱగా వినిపించిన ఈశబ్దం ఎక్కడనుండా ? అని దొంగల ముఠానాయకుడు పరికించాడు ఎదురుగా సుమతిగారు కనిపించారు. ఆమె 'వచ్చేటప్పుడు తనకు ఎప్పుడూ వంటిమీదఉండే నగలు తీసివేసిరాకుండా మర్చిపోయి పేరాశతో ఆలయం ప్రవేసిందిగాబోలు, ఒంటినిండా బంగారునగలతో దొంగలకంటపడింది.

వెంటనే "ఆడబోయినతీర్థ మెదురైందని" దొంగలు నెమ్మదిగా సుమతిని సమీపించారు - తలోకప్రక్క చెరారు - ఒంటినున్న బంగారమంతా తీసుకున్నారు - "జై కాళి" అని చంకలుకొట్టుకుంటూ వెళ్ళిపోయారు.

అప్పటికి తెలతెలవారుతూంది. సుమతి తనకు జరిగిన అవమానంతో, దురాశకుపోయి తెచ్చుకున్న యీ పరాభవానికి మిక్కిలి దుఃఖిస్తూ యిల్లుచేరింది.

సంగతంతా తెలుసుకున్నభర్త సుమతికి తగినశాస్తి జరిగిందని బుద్ధిచెప్పాడు. గనుక దురాశ దుఃఖమునకుచేటు.

కుక్క చూపిన పని

కుక్క విశ్వాసంగల జంతువని మనం వినివుంటాము. కాని ఒకకుర్రాడు తనుకుక్కకు విశ్వాసం కనపర్చవలసి వచ్చిందంటే తమాషాగా లేదూ ? మరి, ఆకథ వినండి.

రోశయ్యఅనే కుర్రవాడు బిచ్చమెత్తుకొని జీవించేవాడు. వాడికి అదేఅలవాటయి, ఏపనీచెయ్యక, సోమరివాడయ్యాడు వాడు చిన్నతనంలో పాఠాలు చదవకపోవటంచేతనూ, బడికి వెళ్ళకపోవటంవల్లనూ ఈగతిపట్టింది. తల్లిదండ్రులు చని పోయ్యేటప్పటికి వాడికి అడుక్కుతినటమే గతైంది. వాడిని మంచిదారిలోకి పొమ్మనిచెప్పేవా రెవ్వరూ లేకపోయారు.

ఒకరోజున వర్షంలో వాడు ఒకసత్రం అరుగుమీద వెచ్చగా ముడుచుకొని పడుకునివుండగా, ఒకకుక్కపిల్ల వానకితడిసిపోయి వాడిదగ్గర కొచ్చింది. ఆరోజుమొదలు ఆకుక్కపిల్లే రోశయ్యను ప్రేమగా పెంచసాగింది. దాన్ని పెంచటానికి వాడిదగ్గరేముందీ ? "బుల్ బుల్" అని పేరు మాత్రంపెట్టగలిగాడుదానికి. అదివాడిచుట్టూ తిరుగుతుండేది. ఆప్రక్కనే శివాలయంలో లింగానికి రోజూ పాలు అభిషేకం చేసేవాళ్ళు. సరిగ్గా ఆ అభిషేకంవేళకు ఆకుక్క గుడినుండి బయటకువచ్చే అభిషేకపుపాలనుకాస్త త్రాగుతూ, రోశయ్య దగ్గరకి చేరుకునేది. అది పెద్దదయినతర్వాత దానికి పాల

రచన : "శారద"

అవసరంతీరింది. ఎక్కడ ఏదిదొరికితే అదితిని కడుపునింపు కునేది. ఇలాఉండగా రోశయ్య "బుల్‌బుల్"కు ఒకపని తగి లించాడు. ఎక్కడో ఓబిచ్చగాడు తనకుక్కనోటికి చిన్న బుట్టలాంటిది తగిలించి బిచ్చమెత్తిస్తున్నాడు. బియ్యం, డబ్బులు, కాయలు ఎవరికితోచిందివాళ్ళు కుక్కనోటికిఉన్న బుట్టలో వేస్తున్నారు. దీన్నిచూచినరోశయ్య తనకుక్కతో గూడ ఈ ప్రకారంచేయిస్తూ సోమరిలాగ కాలంగడపాలని చూచాడుపాపం. కానితనకుక్క అందుకుసమ్మతించక కాబోలు రోశయ్యతగిలించినబుట్టతో రైలుస్టేషన్‌కుదారితీసింది. ఎందు కలాతన్ను ఆవైపుకుతీసుకెళ్ళుతుందాఅని రోశయ్యకుమొదట అవగాహనకాలేదు. అచ్చట ప్రయాణికులందర్నీ ఒకసారి తేరిపారచూశాడు రైల్వేకూలీలు సామానులు ఎత్తుకొనివెళ్ల టం, లోపలినుండి తీసుకొనిరావటం అందుకు ఆప్రయాణీకు లిచ్చే కూలిడబ్బులు అన్నిచూశాడు. ఈపని తనకుఎంతైనా బాగుందని తలచాడు మరుసటిరోజే రైల్వేకూలీగా చేరాడు. రోజూవచ్చే కూలితో హాయిగా కాలంగడుపుతూ సుఖంగా వున్నాడు. ఇదంతా తన 'బుల్-బుల్' చూపిన పనియేనని, దానిని ప్రాణంతో సమానంగా చూచుకుంటూ దానియందు ఎంతో విశ్వాసంగావుండేవాడు. తనకురోజూవచ్చే కూలిడబ్బు లతో తనకుక్కకు పాలు, రొట్టె కొనిపెట్టేవాడు.

మంగళమ్.